

קבצי הערות התמימים ואני"ש ללקו"ש חלק י"ז שיחה ב' לפרשת צו

קובץ הערות התמימים ואני"ש מאריסטאון גליון מד (תשל"ו)

א. בליקוט צו ש.ז. מבאר דלשיטת רש"י בפירוש חיבת תמיד שאינו מוכרח להיות כפשוטו ממש אלא ע"ד שבמנורה שהדלקתה כל לילה, נקרא זה תמיד ועפי"ז בפסוק אש תמיד חוקד בו לא חכבה א"א לפרשו על אש המזבח מכיון שנאמר לא חכבה שהכונה תמיד ממש א"כ מה מוסיף הכתוב באמרו אש תמיד שאפשר לפרשו שאינו תמיד ממש, אלא כונת הפסוק היא על אש המנורה. ואח"כ ממשיך לבאר שלדעת האומר שהיו על המזבח ד' מערכות וא"כ הפסוק אש תמיד הכונה על אש המזבח ואח חיבת תמיד יהיו מוכרח לדחוק כמו שפי' בראב"ע וכיו"ב, ומוסיף בהערה 25) והרי מצינו בכ"מ דדרשינן כתוב זה לענין אש המזבח וכו' (ב רמב"ם שבהערה 5) מ"ע להיות אש תמיד כו' ג) ברמב"ן שם (בהערה 5) דכתוב זה הוא מצוה לכהניס בקיום האש. ע"כ ההערה. ולכאורה א"מ אין אפשר להביא ולהסביר שיטת רש"י ע"פ מש"כ הרמב"ם והרמב"ן והרי הם ס"ל בפרשת תצוה שתמיד האמור שם הוא כפשוטו דהרמב"ן ס"ל דקאי על גר המערבי והרמב"ם ס"ל דקאי על כל הנרות (וראה שם ברא"ם) וא"כ לא ס"ל כמו רש"י דחמיד אפשר לפרשו לא כפשוטו וא"כ לשיטתם שפיר יתפרש הכתוב כאן על אש המזבח אבל לא לפי שיטת רש"י. ונראה דהכונה בהערה רק לומר שאפשר לפרש את הכתוב כאן על אש המזבח ולכן מביא כמה דוגמאות אבל אין הכונה שרש"י יפרש כמו הרמב"ם והרמב"ן או שנאמר שזה שפירש רש"י בתצוה חלוי בהפלוגתא כאן כמה מערכות היו במזבח ולפי דעת האומר שהיו ד' מערכות מוכרח לומר דתמיד הכונה כפשוטו והוא יפרש אח' הפסוק ^{אוצר החכמה} בתצוה כפי הרמב"ם או הרמב"ן.

א' מהתמימים

סימן ג

ארו"ת/2018/08/14

"אש תמיד תוקד"

תורת החכמה

א.

פירוש תיבת "תמיד"

בלקו"ש חי"ז, שיחה לפ' צו (ע' 52), מבאר שרש"י כבר פירש בר"פ תצוה ש"תמיד" אינו דוקא בלי הפסק, ולכן כבר קשה לומר ש"תמיד" בנדו"ד בא להוסיף תמידיות על "לא תכבה". ולכאורה צ"ב בשתיים:

(א) באותו רש"י, בר"פ תצוה, מביא גם "תמיד" של לחם הפנים, שפירושו דוקא בתמידיות וללא הפסק, ובמילא מובן שיש ל"תמיד" שני פירושים, ומיד באותה פרשה, בענין הציץ, מפרש רש"י "על מצחו תמיד" (כח, לח) כמו בלחם הפנים, בתמידיות, ומשום כך נאלץ לדרוש תמיד לרצון או להיסח הדעת, ואם כן – גם בנדו"ד ייתכן ש"תמיד" יוסיף תמידיות.

(ב) גם את"ל שבנדו"ד "תמיד" פירושו רק בזמן קבוע ולא בתמידיות – הרי מכיון שזה כתוב לפני "לא תכבה", יש מקום לכאורה לפרש איפכא: מכיון ש"תמיד" הוא עדיין בלי תמידיות, בא אחריו "לא תכבה" להוסיף על "תמיד" בתמידיות. ואכן בירושלמי (יומא פ"ד ה"ו, נסמן בשיחה בהע' 24) משמע לכו"ע ש"לא תכבה" מוסיף על "תמיד" הכתוב לפניו – ולא להיפך, כבשיחה.

וכנראה י"ל, שמלשון רש"י בר"פ תצוה משמע שהכלל הוא ש"תמיד" הוא רק בזמן קבוע (ולא בלי הפסק), שהרי רש"י מסיים שם בלשון "אבל בלחם הפנים וכו' " (ולא ב"ויש מקומות", וכיו"ב).

ומ"ש רש"י בציץ ש"תמיד" שם הוא כמו "תמיד בלחם הפנים", הוא מפני שבחז"ל נמצא כך: לחם הפנים הוא במנחות צט, ב במשנה (כת"ק), ובענין הציץ הוא ביומא ז, ב (ראה שיח יצחק שם), אבל הכלל הוא (במקום שאין בחז"ל הוראה מפורשת אחרת) בפפש"מ לא תמידיות. עאכו"כ בנדו"ד, שנראה מפרש"י במדבר ד, יג. שמביא רק את דעת ר' יהודה ולא את דעת ר' שמעון, ובירושלמי הנ"ל משמע כי לר' יהודה "תמיד" הוא לאו דוקא, ומשום כך דרוש להוסיף "לא תכבה" אף במסעות.

ומ"ש בשיחה רק קס"ד ש"תמיד" (בא, או) לא בא להוסיף על "לא תכבה", ולא כתב להיפך (כסדר הפסוק), הוא בפשטות מפני שהרי "לא תכבה" הוא הלאו, ואילו

"תמיד" איננו אפילו עשה (וכסיום הע' 5 בשיחה), ומשום כך רק הי' בא בחשבון ש"תמיד מוסיף על ה"לא תכבה" ולא להיפך. ועצ"ע מ"ש בירושלמי הנ"ל בדרשי דקראי דידן.

ב.

הטעם שלא פירש רש"י "אש תמיד" למ"ע

בשיחה הנ"ל (בסיום הע' 5) מבאר שרש"י אינו מפרש "אש תמיד" למ"ע, כי אז הול"ל "תוקד אש תמיד", וכמש"נ "להעלות נר תמיד", שמביאו ברש"י כאן, עכ"ל. ולכאורה צ"ב: מה שלא נאמר "תוקד אש תמיד" (כלומר בסדר הפוך מהכתוב, ובהקדמת הפועל) הוא, כי אין דרך המקרא בכך. ומה שכתוב הפועל בתצוה לפני "נר תמיד", הוא מפני שזה המשך הפסוק, אבל אין דרך המקרא להתחיל פסוק בלשון: יעלה נר תמיד. לכל היותר הול"ל והוקדת אש תמיד בל' ציווי, שכך מצוי בתחילת פסוק, אבל לא "תוקד אש תמיד".

ולכאורה עדיפא הל"ל בסיום ההערה "כי אז הל"ל אש תוקד תמיד וכמש"נ להעלות נר תמיד", כלומר ש"תמיד" קאי שם בתצוה על מצות ההעלאה, וכאן בצו, באם הי' כתוב תוקד תמיד, הי' קאי על מצות דליקת האש, אבל מכיון שהפסוק כתב "תמיד" (לא אחרי תוקד כי אם) אחר "אש", מסתבר לפי פש"מ ש"תמיד" קאי אאש ולא אתוקד. ולכן ד"ה של רש"י הוא "אש תמיד" שמזה מוכח שתמיד קאי אאש.

וצ"ל שאין הכוונה בהערה דוקא בלשון "תוקד אש תמיד" אלא לשון כיו"ב, המצוי בתחילת פסוק, וכגון "בהעלותך את הנרות". או הל"ל "והעלו אש תמיד", והעיקר להקדים הפועל (של מצוות העשה) לפני הנפעל, ופשוט.